

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

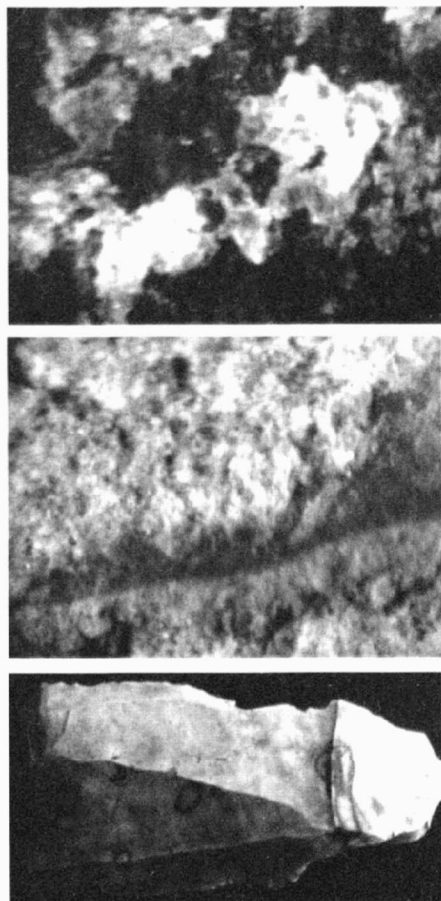
PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Obr. 7. Pohořelice. Stopy CaCO_3 , spraše a limonitu na povrchu artefaktů. Různá měřítka. Pohořelice. Traces of CaCO_3 , loess and limonite on artifact surfaces. Different scales.

Závěrem je možné konstatovat, že se v případě kolekce z Pohořelice s největší pravděpodobností jedná o stratifikované nálezy a lokalita by stála za revizní výzkum. Povrchovými sběry v zájmovém prostoru se jí však doposud nepodařilo lokalizovat, v budoucnu bude třeba přistoupit k sondážím.

V nejbližším okolí Napajedelské brány se k epigravettinu hlásí ještě industrie ze Zlína – Louk (Svoboda 2002) a snad i několik ojedinělých nálezů (Tečovice – „Stráně“, Malenovice – „Mezicestí“ a Kvítkovice – „Chmelín“). Otevřená zůstává otázka datování těchto souborů – z Louk se datovatelný materiál nedochoval a lokalita je dnes zničená. Proto by bylo nesmírně cenné v budoucnu provést sondáže v Pohořelicích a získat radiometrické datum.

Revize nálezů z Pohořelice byla provedena v rámci projektu podporovaného GA AV ČR, č. B8001203. Za umožnění studia inventarizačních karet i kolekce štípané kamenné industrie a za pomoc s dohledáváním údajů jsem zavázán Janě Langové.

Petr Škrdla, AÚ AV ČR Brno

Literatura

Hrubý, V. 1951: Paleolitické nálezy z Uherskohradištska, ČMM, Sci. soc., 36, 65-101.

Oliva, M. 1998: Gravettien východní Moravy. Acta Mus. Moraviae, Sci. soc., 83, 3-65.

Skutil, J. 1940: Paleolitické nálezy z Hradištska a přilehlého Pomoraví. Sborník Velehradský, 11, 50-69.

Svoboda, J. 2002: Paleolit Moravy a Slezska. 2. aktualizované vydání. DVS 8. Brno: AÚ AV ČR.

Resumé

A small collection from the site of Pohořelice (Zlín District) was reanalyzed. Basing on a former Museum of Napajedla inventory cards and microscopic analysis (traces of loess and calcium carbonate of artifact surfaces, Fig. 7), the artifacts were probably collected from stratified context. Basing on raw material, technology and typology, the collection may be attributed to the Epigravettian. The site is important for future excavations.

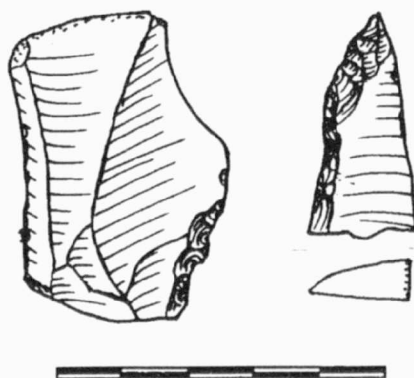
PŘESTAVLKY (okr. Přerov)

„Opálky“. Aurignacien pomoravského typu. Sídliště. Povrchový průzkum.

V souvislosti s opětovným povrchovým průzkumem mladopaleolitické lokality v trati „Opálky“ u Přestavlky byl 20. 3. 2004 získán nový zajímavý soubor štípané industrie, který rozšiřuje dosavadní poznatky o lokalitě známé z literatury jako stanice aurignacienu pomoravského typu (Klíma 1975, 1978; Drechsler – Svoboda – Schenk 2002; Drechsler 2002; Diviš-Kolbinger 2002). Nadmořská výška lokality se pohybuje v rozměru 190-310 m.

Z typologického hlediska vyniká zejména fragment ventroterminálně retušovaného hrotu typu Jerzmanowice (obr. 8:1), který byl vyroben z červeného radiolaritu. S tímto typem hrotu se setkáváme i na jiných moravských aurignacienských lokalitách, např. v Dobrochově nebo Ondraticích I (Svoboda – Přichystal 1990). Na přestavlké lokalitě jde o ojedinělý výskyt výše zmíněného typu hrotu.

Ze surovinového hlediska byl zajímavý nález čepele s boční místní retuší (obr. 8:2) vyrobené z rohovce typu Boršice (srovnej Škrdla – Přichystal 2003). Tento typ rohovce doplňuje surovinovou skladbu přestavlké industrie, která byla tvořena podle B. Klímy především hlízami pazourku baltického křídového útvaru, rohovci místního původu a radiolaritem.

Obr. 8. Přestavky – Opálky. Výběr štípané kamenné industrie.

Přestavky – Opálky. Selected artifacts.

V této souvislosti je neméně zajímavý výskyt valounů rohovce typu Krumlovský les, které se vyskytují přímo na lokalitě a v jejím nejbližší okolí. Ty s velkou pravděpodobností rovněž sloužily k výrobě štípané industrie.

Nový povrchový průzkum poukázal na skutečnost, že nám i přes dlouholetou intenzivní povrchovou prospekci nálezy z lokality „Opálky“ u Přestavlk stále slouží jako cenný zdroj informací.

Zdeněk Schenk, FF MU Brno, Zuzana Schenková, Přerov

Literatura

- Diviš, J. – Kolbinger, D. 2002: Paleolitická stanice u Přestavlk, ASM II.
- Drechsler, A. 2002: Počátky osídlení katastru Přestavlk.
- Drechsler, A. – Svoboda, J. – Schenk, Z. 2002: Přestavlk (okr. Přerov). Přehled výzkumů (43), 2002, 142-143.
- Klíma, B. 1975: Nová paleolitická stanice u Přestavlk. Přehled výzkumů 1974, 9.
- Klíma, B. 1978: Paleolitická stanice u Přestavlk, okr. Přerov, AR 30, 5-13.
- Svoboda, J. – Přichystal, A. 1990: Aurignacienská industrie z Přediny u Dobrochova (okr. Prostějov), 475-491.
- Škrdla, P., Přichystal, A. 2003. Boršice u Buchlovic (okr. Uh. Hradiště). PV 44, 177-187.

Resumé

A small collection of artifacts including a radiolarite ventroterminally retouched point fragment and a partly retouched blade made from Boršice-type chert were collected on the Přestavlk – Opálky site.

SPYTIHNĚV (okr. Zlín)

„Duchonce“. Gravettien. Sídliště. Záchranný výzkum.

V rámci grantového projektu zaměřeného na zpracování nálezů z Jarošova II a revizi paleolitického osídlení Uhersko-hradištska (Škrdla 2003) byl proveden drobný odkryv na lokalitě Spytihněv – „Duchonce“ (Škrdla – Nývltová Fišáková v tisku). Poloha lokality, respektive bodu [0,0] v relativním souřadném systému, který byl na zkoumané ploše vytyčen, je 49° 09.477' s. š. a 17° 30.052' v. d. (elipsoid WGS 84, střední polohová odchylka měření <5 m). Lokalita byla objevena během systematické terénní prospekce na podzim 2002. V květnu 2003 byla na lokalitě realizována zjišťovací sondáž. Na ploše, odkud byly získány nálezy povrchovým sběrem, byla vyhloubena série sond, z nichž jedna zachytila relikv kulturní vrstvy a artefakty štípané kamenné industrie s kostmi a ojedinělými uhlíky. Nálezový horizont ležel těsně pod ornici a místy byl zasažen orbou. Na základě zjištěné situace jsme v září

Obr. 9. Spytihněv – Duchonce. Výzkum.
Spytihněv – Duchonce. Excavation.

2003 na lokalitě provedli větší odkryv, který měl za cíl zdokumentovat míru poškození lokality zemědělskou činností a získat kolekci artefaktů včetně uhlíků na radiokarbonové datování. Vzhledem ke skutečnosti, že nálezový horizont byl situován těsně pod ornici a docházelo k jeho poškozování orbou, je možné tento výzkum charakterizovat jako záchranný. Ovšem i v rámci tohoto typu výzkumu jsme se snažili uplatnit co nejvíce z metodiky charakteristické pro výzkum systematický. Proto jsme pracovali v souřadném systému a artefakty větší než 1,5 cm i větší kosti byly zaměřovány ve dvou horizontálních souřadnicích. Plocha výzkumu byla rozdělena na sektory o rozměrech 0,5 x 0,5 m a veškerý sediment prokopané kulturní vrstvy byl proplavována na sítech s rozměrem oka 2 mm.

Lokalita dosud poskytla dohromady necelých 450 artefaktů štípané kamenné industrie (z toho více než 400 ks představují artefakty menší než 1,5 cm, které byly získány při plavení). Získaný osteologický materiál je silně fragmentární, ale přesto bylo možné identifikovat tři zvířecí druhy, a to mamuta srstnatého (*Mammuthus primigenius*), soba polárního (*Rangifer tarandus*) a koně sprašového (*Equus germanicus*).

Vzorek uhlíků z kulturní vrstvy byl datován v Groningen (tab. 2). Toto datum bylo odebráno ze soliflukci postižené polohy a je pravděpodobně kontaminováno materiálem z podložní půdy. Proto bude třeba realizovat další datování.

Závěrem je možné konstatovat, že ačkoliv z hlediska počtu kusů není získaný soubor příliš bohatý, je zajímavý několika skutečnostmi. Podářilo se nám zachytit prostorově vymezenou kumulaci artefaktů, které je možno skládat (index složitelnosti výrazně převyšuje dosud takto zpracované kolekce). Zdá se tedy, že artefakty budou pocházet z jedné krátké sídelní epizody – „single event site“. Kolekce je též zajímavá absencí pro

No.	název vzorku	lokalizace	hodnota
GrA-24742	Spytihněv-Duchonce I	subsektor 8c	33,930 ± 130 120 BP

Tab. 2. Spytihněv – Duchonce. Radiokarbonové datum.
Spytihněv – Duchonce. Radiocarbon datings.